

ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ของผู้ปกครองเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแพะแม่แฝกใหม่

Effects of Teaching Program on Knowledge and Behaviors of Guardians
in Promoting Preschool Child Development at the Paemaefackmai Day care Center

ศรินทร์ทิพย์ ชวพันธุ์

รายงานวิจัยฉบับที่ 220

พ.ศ. 2551

มหาวิทยาลัยพายัพ

1. ประเทศ: ไทย
2. หมายเลขงานวิจัย: 220
3. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย): ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแพะแม่แฝกใหม่
4. ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ): Effects of Teaching Program on Knowledge and Behaviors of Guardians in Promoting Preschool Child Development at the Paemaefackmai Day care Center
5. ผู้เขียน: ดร.ศรินทร์ทิพย์ ชวพันธ์
6. หน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ
7. ประเภทเอกสาร: รายงานการวิจัย
8. รายละเอียดของงานพิมพ์: รายงานการวิจัย ขนาด 103 หน้า
9. วันที่ตีพิมพ์: 26 พฤษภาคม 2551
10. ภาษา: ไทย
11. หน่วยงานที่ให้ทุน: มหาวิทยาลัยพายัพ
12. คำหลัก: โปรแกรมการสอน ความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ปกครอง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของ โปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยศึกษาในผู้ปกครองที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแพะแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม 2550

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ปกครองของเด็กอายุ 2-5 ปีที่มารับบริการที่ศูนย์ฯ จำนวน 80 คน แบ่งเข้ากลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 40 คนโดยการสุ่มแบบจับคู่จากคะแนนทดสอบก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการสอนซึ่งประกอบด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย จำนวน 2 ครั้งห่างกัน 3 สัปดาห์ตามแผนการสอน และคู่มือการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ดัดแปลงจากคู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็ก: การทดสอบและ

ฝึกทักษะของโรงพยาบาลราชานุกูล โดยมอบคู่มือให้ผู้ปกครองไปศึกษาทบทวนความรู้ด้วยตนเองที่บ้าน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมการสอน รวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบวัดความรู้และแบบสอบถามพฤติกรรมการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 และ 0.97 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยความรู้และพฤติกรรมระหว่างกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอนและกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมการสอน ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน
2. คะแนนเฉลี่ยความรู้และพฤติกรรมหลังการทดลองของกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. คะแนนเฉลี่ยความรู้และพฤติกรรมของกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอน หลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. คะแนนเฉลี่ยความรู้ของกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนพฤติกรรมของกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการสอนหลังการทดลองน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการให้โปรแกรมการสอนมีประสิทธิภาพทำให้ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นจึงสามารถนำไปปฏิบัติปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ดีขึ้นจริงอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ดังนั้นโปรแกรมการสอนนี้พยาบาลสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา รวมทั้งในคลินิกสุขภาพเด็กดีในโรงพยาบาลและในชุมชน ให้ผู้ปกครองมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้และร่วมมือกับครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เป็นไปตามวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมและต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่ศูนย์ฯ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยและเติบโตอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ปฐมวัย

- 1. Country:** Thailand
- 2. Research Report Number:** 220
- 3. Name (Thai):** ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแพะแม่แฝกใหม่
- 4. Name (English):** Effects of Teaching Program on Knowledge and Behaviors of Guardians in Promoting Preschool Child Development at the Paemaefackmai Day-care Center
- 5. Author:** Sarinthip Chawaphanth
- 6. Organization:** McCormick Faculty of Nursing, Payap University
- 7. Type of Document:** Research Report
- 8. Pages:** 103 pages
- 9. Date Printed:** May 26, 2008
- 10. Language of Document:** Thai
- 11. Funding Organization:** Payap University
- 12. Keyword:** Teaching program, knowledge and behaviors in promoting preschool child development, guardians

Abstract

This research was to examine the effects of a teaching program on knowledge and behaviors of guardians in promoting preschool child development at the Paemaefackmai Day Care Center from October to December 2007.

In this quasi-experimental research, the subjects included 80 guardians of children ages 2-5 years old whose children received child care at the Day Care Center. Each subject was randomly assigned into either an experimental or a control group, matched by pretest scores, with 40 subjects per group. The experimental group received the teaching program twice (one and four weeks after pretest), which included a handbook and a workshop that followed a teaching plan, based on the Developmental Screening Inventory (DSI). The control group did not receive the teaching program.

The data were collected before and after the intervention using a knowledge test and a behavior questionnaire regarding promotion of preschool child development. The reliability was 0.89 and 0.97, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics and the hypotheses were tested using t-test. The results revealed that

1. Before the intervention, there were not significant differences between the mean knowledge and behavior scores of the two groups.
2. After the intervention, the mean knowledge and behavior scores of the experimental group were significantly higher than those of the control group ($p < .01$).
3. In the experimental group, the mean knowledge and behavior scores after the intervention were significantly higher than those before the intervention ($p < .01$).
4. In the control group, the mean knowledge and behavior scores before and after the intervention were not significantly different. However, the mean behavior scores after the intervention were lower than those before intervention ($p < .01$).

These results provide evidence that the teaching program is an effective intervention to enhance the correct knowledge and appropriate behaviors of guardians in promoting the positive development of their children. Implementation of the program in academics, hospitals, and communities to provide knowledge enhancement opportunities for guardians and to build parent-teacher partnerships in order to conduct appropriate behaviors for more favorable developmental outcomes of their preschool children is recommended.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง ได้แก่ดร. ประดิษฐ์ เถลิงรังสฤดี อธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ ที่กรุณาอนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณดร.รักษ์ พรหมपालิต รองอธิการฝ่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา และอาจารย์สุทธิพงษ์ รักศิลป์กิจ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ และคุณ กัญยารัตน์ เอี่ยมอัมพร ผู้ประสานงานโครงการวิจัย สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามประสานงานและช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านรายงานวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิวิจารณ์รายงานวิจัยฉบับนี้ ที่ให้คำแนะนำที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคุณครูศรีวรรณ กาศุริยะ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแพะแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่อำนวยความสะดวก อนุเคราะห์สถานที่ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนคุณครูและผู้ปกครองของเด็กกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ศูนย์ฯ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณคณาจารย์กลุ่มวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาในการเป็นวิทยากรร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการ และช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าที่พึงมีจากรายงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกท่านที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น

ศรินทร์ทิพย์ ชวพันธ์

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
พัฒนาการตามวัยของเด็กอายุ 2-5 ปี	7
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กอายุ 2-5 ปี	9
บทบาทของพยาบาลในการสอนผู้ปกครองเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี	12
พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปีของผู้ปกครอง	15
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรม	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
กรอบแนวคิดในการวิจัย	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ข้อมูลทั่วไป	30
ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้	41
ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรม	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	51
อภิปรายผลการวิจัย	53
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	64
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	83
ภาคผนวก ค การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
ภาคผนวก ง จดหมายเชิญ กำหนดการ และตอบรับเข้าร่วมการอบรม	92
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้และพฤติกรรมของผู้ปกครองเด็ก จำแนกรายด้าน	94
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้และพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็ก จำแนกรายด้าน	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัย ของกลุ่มผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	31
2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัย ของกลุ่มผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)	32
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ปกครอง จำแนกตามการได้รับความรู้ และแหล่งข้อมูลที่เคยได้รับความรู้	33
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ปกครอง จำแนกตามเหตุผลที่นำเด็กไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์ฯ	33
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ปกครองจำแนกตามแนวคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	34
6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัยของเด็ก จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	35
7 จำนวนและร้อยละของเด็กจำแนกตาม ลำดับการเกิด และจำนวนพี่น้อง	36
8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัยของอายุและอาชีพของมารดา	37
9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัยของอายุและอาชีพของบิดา	38
10 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัยของผู้เลี้ยงดูเด็กมากที่สุด ขณะอยู่ที่บ้าน ระยะเวลาการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และระยะเวลาที่เด็กอยู่ในศูนย์ฯ	39
11 จำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้ระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง ก่อนการทดลอง	42
12 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง ก่อนการทดลอง	42
13 จำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้ระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง หลังการทดลอง	43
14 คะแนนเฉลี่ยความรู้ระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง หลังการทดลอง	43
15 จำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้ระหว่างผู้ปกครองกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	44
16 คะแนนเฉลี่ยความรู้ของผู้ปกครองกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	44
17 จำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
18	คะแนนเฉลี่ยความรู้ของผู้ปกครองกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	45
19	จำนวนและร้อยละของคะแนนพฤติกรรมระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง ก่อนการทดลอง	47
20	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง ก่อนการทดลอง	47
21	จำนวนและร้อยละของคะแนนพฤติกรรมระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง หลังการทดลอง	48
22	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง หลังการทดลอง	48
23	จำนวนและร้อยละของคะแนนพฤติกรรมของผู้ปกครองกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	49
24	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้ปกครองกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	49
25	จำนวนและร้อยละของคะแนนพฤติกรรมของผู้ปกครองกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	50
26	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้ปกครองกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการสอน ก่อนและหลังการทดลอง	50

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	20
2 รูปแบบการทดลองแบบ Pretest-posttest control group designs	21
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	29

PAYAP UNIVERSITY